

Förordning om fiskemöjligheter i Östersjön 2024

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

2023-09-29

Dokumentbeteckning

COM(2023) 492

Förslag till RÅDETS FÖRORDNING om fastställande för 2024 av fiskemöjligheterna för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön och om ändring av förordning (EU) 2023/194 vad gäller vissa fiskemöjligheter i andra vatten.

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 28 augusti 2023 ett förslag till reglering av fiskemöjligheter för 2024 för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön och i vissa andra vatten. Fastställande och fördelning av fiskemöjligheter i Östersjön görs genom att fastställa maximal tillåten fångst (TAC) och kvoter samt därtill knutna villkor.

Kommissionens förslag reglerar i Östersjön arterna torsk, sill, skarpsill, lax och rödspätta. Förslaget avser TAC i två förvaltningsområden för torsk, fyra förvaltningsområden för sill, två förvaltningsområden för lax, samt ett förvaltningsområde som omfattar hela Östersjön för skarpsill respektive rödspätta. Utanför Östersjön avser kommissionens förslag vitlinglyra. I förslaget saknas fortfarande en rad konkreta fångstnivåer, och kommissionen kommer därför att komplettera förslaget vad gäller sill i västra Östersjön, sill i centrala Östersjön, sill i Bottniska viken, skarpsill, rödspätta, torsk i västra Östersjön samt torsk i östra Östersjön. Skälet till detta är att kommissionen avvaktar ytterligare vetenskapliga råd från Internationella havsforskningsrådet (ICES) för berörda arter.

Ut över förslag till TAC innehåller kommissionens förslag även förslag till lekstängningsperioder för skydd av torsk samt förslag om att fritidsfiske på torsk och lax i Östersjön fortsätter att regleras på EU-nivå under 2024. I syfte att komma till rätta med den felrapportering av lax (såsom öring) som tidigare år framgått av Internationella havsforskningsrådets (ICES) vetenskapliga råd föreslår kommissionen också att förlänga det förbud mot

att fiska öring utanför fyra nautiska mil som infördes för första gången på EU-nivå 2019.

2023/24:FPM3

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. När det gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY), att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs, att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten och att den fleråriga Östersjöplanen för torsk, sill och skarpsill ska tillämpas för de bestånd som omfattas av planen.

Regeringen stödjer kompletterande åtgärder (inkl. lekfredningsperioder) som är i linje med fleråriga planer. Regeringen anser att dessa åtgärder ska vara ändamålsenliga, grundas på vetenskapliga råd och inte oproportionerligt drabba det svenska lokala kustnära fisket. Detta i syfte att åtgärderna ska bidra till en bättre havsmiljö, återhämtade fiskbestånd samt att det hållbara kustnära småskaliga fisket ska vara livskraftigt och dess konkurrenskraft långsiktigt värnas.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att Sverige bör verka för försiktigt satta fiskemöjligheter, så att fiskbeståndet ges möjlighet till återhämtning, i enlighet med den fleråriga planen. Regeringen föreslår även att förslaget i delar justeras så att slutresultatet blir ändamålsenligt, grundat på vetenskapliga råd och inte oproportionerligt drabbar det svenska lokala kustnära fisket och den råvaruförsörjning till den svenska beredningsindustrin som har som syfte att leverera produkter till humankonsumtion.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen lämnar årligen förslag om fiskemöjligheter i Östersjön för nästkommande år. Kommissionen definierade i sitt årliga meddelande om den gemensamma fiskeripolitikens genomförande de grundläggande principer som kommissionen avser utgå ifrån när de presenterar förslag om fiskemöjligheter genom fastställande av maximal tillåten fångst (TAC) och kvoter för 2024. Meddelandet diskuterades vid Jordbruks- och fiskerådet i juni 2023.

Den 28 augusti 2023 presenterade kommissionen ett förslag till förordning när det gäller fastställande av fiskemöjligheter i Östersjön för 2024 samt vissa fiskemöjligheter i vatten utanför Östersjön.

Kommissionens förslag för 2024 reglerar i Östersjön arterna torsk, sill, skarpsill, lax och rödspätta samt i viss mån öring. Förslaget innehåller även förslag vad gäller vitlinglyra i Nordsjön. Kommissionen har angett att förslaget till TAC och kvoter för 2024 i Östersjön överensstämmer med målen och principerna i den gemensamma fiskeripolitiken, inklusive målet om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY) samt med den fleråriga Östersjöplanen för torsk, sill/strömning och skarpsill i Östersjön.

Kommissionens förslag avser TAC för de två förvaltningsområdena för torsk, TAC för de fyra förvaltningsområdena för sill, TAC för de två förvaltningsområdena för lax samt TAC för skarpsill och rödspätta i hela Östersjön under 2024. Förslaget avser även TAC för vitlinglyra i Nordsjön för perioden 1 november 2023 till 31 oktober 2024. Kommissionens förslag inkluderar i nuläget endast förslag för en minskning av TAC för lax i Egentliga Östersjön, en ökning av TAC för lax i Finska viken och en sänkning av TAC för sill i Rigabukten. Förslag på fångstnivåer saknas för de andra bestånden av sill, samt för rödspätta, skarpsill och torsk.

Även om förslag till TAC saknar konkreta fångstmängder föreslår kommissionen ett förbud mot riktat fiske av sill i västra Östersjön, sill/strömning i centrala Östersjön, sill/strömning i Bottniska viken samt torsk i hela Östersjön. Detta innebär att endast oundvikliga bifångster tillåts för dessa bestånd. För lax i Egentliga Östersjön så innebär förslaget det förbud mot riktat laxfiske som införlivades för 2022 att också gälla Ålands hav och Bottenhavet. Kommissionens förslag innebär också att det tidigare undantaget för riktat sillfiske i västra Östersjön för små fartyg med passiva redskap som till exempel garn tas bort. Förslaget medför också att det existerande undantag för fiske av sill för humankonsumtion under stängningsperioden för skydd av torsk i södra Östersjön tas bort.

I och med att kommissionen föreslår att stänga fisket efter sill i Östersjön i alla vatten som Sverige fiskar i samt att undantag tas bort för småskaligt fiske efter sill i västra Östersjön med passiva redskap, samt att undantag för fiske efter sill under torskstängningsperioderna inte är inkluderad i EU kommissionens förslag bedöms de negativa effekterna av förslaget bli påtagliga för det lokala kustnära fisket och för produktionen av sill för humankonsumtion. Med ett förslag om förbud mot sillfiske tillåts endast fångster av sill som fångas när man fiskar efter andra arter, som till exempel skarpsill eller siklöja. Till ovan redovisade utmaningar kommer de negativa effekterna av kriget i Ukraina.

Utöver förslag till TAC innebär kommissionens förslag också förslag om lekfredningsperioder för torsk samt att fritidsfisket på torsk fortsätter att regleras på EU-nivå under 2024 med skillnaden att det tidigare undantag för kustnära fiske efter sill har tagits bort. Kommissionen föreslår också att

förlänga förbudet mot att fiska öring utanför fyra nautiska mil som infördes 2019 för att komma till rätta med den felrapportering av lax (såsom öring) som pekats ut av ICES. Vad gäller lax föreslår kommissionen att utöka den reglering som funnits på plats under 2023 till också att inkludera Ålands hav och Bottenhavet. Regleringen medger ett fortsatt hållbart fiske på de starka laxbestånden i Bottenviken samtidigt som skyddet för de svaga laxbestånden ökas ytterligare. Detta genom att endast tillåta ett riktat kustnära laxfiske i Bottenviken under sommaren, medan riktat fiske av lax i områden söder om Bottenviken, med undantag av Finska viken, där de flesta svaga laxälvar finns, föreslås vara förbjudet. Förslaget förväntas påverka laxfiskare i Bottenhavet negativt som till stor del fiskar odlad lax. Även fritidsfisket på lax fortsätter att regleras på EU-nivå under 2024. Förslaget är en utökning av regleringen från 2022 och 2023, då den kommer gälla Ålands hav och Bottenhavet.

Eftersom kommissionen inte har lagt förslag för nivåer på fiskemöjligheter för östlig och västlig torsk, rödspätta, skarpsill, och sill (med undantag av Rigabukten) går det i nuläget inte att göra en djupare analys av förslaget.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik är ett fullständigt harmoniserat politikområde.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget har inga budgetära konsekvenser för statsbudgeten. Förslaget bedöms inte heller få några ekonomiska följder för Europeiska unionens budget.

Kommissionen har inte presenterat någon uttrycklig jämförelseanalys av förslaget.

En konsekvensanalys av kommissionens förslag har inte redovisats i samband med redovisningen av förslagets innehåll.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Regeringen anser således att fiske- och vattenbruksverksamheterna ska vara miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningshänseende. Därtill ska de bidra till att trygga

livsmedelsförsörjningen som en del av ett hållbart livsmedelssystem. Fiskbeståndet bör stärkas samtidigt som ett långsiktigt hållbart småskaligt fiske värnas. Regeringens målsättning är därför också att åtgärderna ska vara i linje med Livsmedelsstrategin och Agenda 2030.

När det gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY), att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs, att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten och att den fleråriga Östersjöplanen för torsk, sill och skarpsill ska tillämpas för de bestånd som omfattas av planen.

Regeringens utgångspunkt är att läget för flera fiskbestånd, däribland Östersjötorsken och Östersjösillen, är allvarligt. Regeringen stödjer kompletterande åtgärder som är i linje med Östersjöplanen för torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön. Därtill anser regeringen att åtgärder ska vara ändamålsenliga och grundas på vetenskapliga råd. Regeringen analyserar fortfarande detaljerna i kommissionens förslag inklusive en djupare analys avseende förslagens effekter för havsmiljön, bestånden och de svenska fiskerinärningarna. Regeringen anser att förslaget inte oproportionerligt ska drabba det svenska lokala kustnära fisket och råvaruförsörjning till den svenska beredningsindustrin som har som syfte att leverera produkter till humankonsumtion. Detta i syfte att långsiktigt möjliggöra det hållbara fisket för humankonsumtion och värna Östersjöns ekologiska balans genom livskraftiga fiskbestånd. Givet beståndssituationen för torsk stödjer regeringen åtgärder för skydd av torskens lek, och anser att utformningen ska återspegla bästa tillgängliga vetenskap och omfatta de djup där torsk potentiellt leker samtidigt undvika de negativa effekterna för det svenska småskaliga kustnära fisket efter andra arter än torsk i områden och djup där torsk inte leker. Regeringen anser att regleringen av fiskemöjligheterna för lax bör utformas och fiskemöjligheter fastställas på en nivå som medger ett fortsatt hållbart fiske på de hållbara laxbestånden och odlad lax samtidigt som skyddet för de svaga laxbestånden ökas ytterligare och förekomst av laxsjukdomar beaktas.

När det gäller fritidsfiske anser regeringen generellt att reglering av fritidsfiske i första hand är varje medlemsstats ansvar och att EU-lagstiftning på detta område endast bör övervägas i specifika fall och om den kan tillföra mervärde. Givet beståndssituationen för vissa av Östersjöns bestånd och det faktum att fritidsfisket i betydande omfattning bidrar till fiskedödligheten för dessa bestånd anser regeringen att det för närvarande finns ett mervärde i att reglera fritidsfisket av torsk och lax i vissa områden i Östersjön inom ramen för denna förordning.

När det gäller kontroll och efterlevnad konstaterar regeringen att regelefterlevnaden är ett viktigt element för att säkerställa ett hållbart fiske och understryker vikten av att fiskets aktörer konkurrerar på lika villkor genom att kontrollkraven uppfylls på ett likvärdigt sätt i medlemsstaterna.

Regeringen anser således att det är angeläget att medlemsstaterna kommer till rätta med de fall av bristfällig regelefterlevnad som påträffas och stödjer att medlemsstaterna tillsammans med kommissionen och EU:s fiskerikontrollmyndighet (EFCA) fortsätter sitt arbete i syfte att uppnå hållbart fiske.

Sverige bör verka för försiktigt satta fiskemöjligheter, så att fiskbeståndet ges möjlighet till återhämtning, i enlighet med den fleråriga planen. I ljuset av avsaknad av förslag på fiskemöjligheter för de flesta av bestånden i Östersjön samt avsaknad av en konsekvensanalys behöver en komplettering av EU-kommissionens förslag komma innan en slutlig position från regeringen kan beslutas. Regeringen anser att förslaget i delar kan behöva justeras i syfte att mildra de negativa effekterna för det svenska lokala kustnära fisket och den råvaruförsörjning till den svenska beredningsindustrin som har som syfte att leverera produkter till humankonsumtion.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har lämnat preliminära synpunkter på kommissionens förslag både i det regionala forumet för Östersjön, Baltfish, samt i rådets förberedande organ. En övervägande majoritet av medlemsstaterna har bl.a. givit uttryck för att de preliminärt inte delar EU-kommissionens nya tolkning av den fleråriga förvaltningsplanen för sill/strömming, skarpsill och torsk i Östersjön som leder till förslaget om att stänga fisket efter sill av småskaliga fartyg med passiva redskap i västra Östersjön, samt stängning av fisket efter sill i centrala Östersjön och Bottniska viken. En majoritet av medlemsstaterna har också givit uttryck för att inom de ramar som ställs i den gemensamma fiskeripolitiken och i den fleråriga förvaltningsplanen för Östersjön undvika alltför stora svängningar i TAC mellan åren samt understrukit vikten av att socio-ekonomiska effekter beaktas och oproportionerliga negativa effekter begränsas.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionerna har inte yttrat sig.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats. Regeringen har dock berett yrkesfiskets organisationer, Fiskbranschens riksförbund, företrädare för berörda fiskberedningsföretag, Sportfiskarna, företrädare för turbåtsnäringen, Naturskyddsföreningen, Världsnaturfonden (WWF), Baltic Waters 2030, Coalition Clean Baltic (CCB), Stiftelsen för Östersjöaxälvar i samverkan (ÖIS) och Fiskesekretariatet (FISH) möjlighet att vid samrådsmöten under augusti och september 2023 yttra sig om fastställande av nästa års fiskemöjligheter. Berörda Länsstyrelser har hösten 2023 beretts möjlighet att yttra sig genom Havs- och vattenmyndigheten.

Den rådgivande nämnden för Östersjön (BS AC) har lämnat synpunkter direkt till kommissionen. BS AC har också direkt till Baltfish och Östersjöns medlemsländer lämnat specifika synpunkter om effekterna av kommissionens förslag, och bland annat framhållit de negativa effekterna för fiskenäringarna och de beredningsföretag som är beroende av råvara från fiske i Östersjön.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 43.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anger att förslaget omfattas av unionens exklusiva befogenhet i enlighet med artikel 3.1 d i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Subsidiaritetsprincipen är därför inte tillämplig. Kommissionen anger vidare att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen. Regeringen delar kommissionens bedömning.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens förslag till förordning kommer att diskuteras i det regionala forumet för Östersjön, Baltfish, samt i rådet under september och oktober 2023 med målsättningen att rådet ska nå en politisk överenskommelse vid Jordbruks- och fiskerådet den 23–24 oktober 2023.

4.2 Fackuttryck/termer

TAC: Total Allowable Catch; Maximal tillåten fångst

Kvot: Kvoten är den del av TAC som en medlemsstat tilldelats enligt en fast fördelningsnyckel